

УПРАВЛІНСЬКИЙ СТИЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ

Постановка проблеми. Зазначена тема, часто є предметом політичних суперечок, але ще не стала предметом ґрунтовного самостійного дослідження. До того ж ускладнює вивчення цієї проблеми невизначеність у трактуванні базових понять, насамперед того, що розуміти під «управлінським стилем політичної еліти». Досі під цим поняттям фактично ховається псевдоеліта, головною турботою якої є збереження себе у владі або біля неї. З'ясувати це, тобто «винести на люди» – означає сприяти ефективній роботі з виховання, «вироснування» національної еліти та її ядра, як політичної еліти.

Мета. У статті зроблено спробу проаналізувати і оцінити управлінський стиль політичної еліти.

Для досягнення мети ми ставимо наступні **завдання**:

- визначити головні риси управлінського стилю української політичної еліти;
- визначити основні етапи формування політичної еліти в Україні;

Виклад матеріалу. Питання про необхідність та значущість політико-управлінської еліти в політичному житті суспільства є найбільш актуальним для вітчизняної політологічної думки та практики. У тоталітарній свідомості міцно закріпилася думка, що державою може керувати кожний, і всі однакові в правах та здібностях громадяни можуть рівною мірою виконувати будь-які політичні ролі.

Головним положенням елітаристського підходу є, таким чином, актуалізація політичних відносин як передумов управлінського процесу. Воно базується на тому, що політична влада – основний елемент соціальних відносин, і тому елітні групи визначаються з точки зору їх влади відносно одна до одної.

Таким чином, необхідна для суспільства функція управління не може здійснюватися всім суспільством, вона неминує, хоча б з міркувань суто технічних, виконується кваліфікованою меншістю, тобто елітою. Виконуючи свої керівні функції, еліта не може не турбуватися перш за все про те, щоб затвердити себе як пануюча меншість, забезпечити стабільність своїй місії. Адже належність до «обраної меншості» дає можливість володіння рядом привілеїв – майнових, престижних та ін. [3, с. 64].

Головним знаряддям, за допомогою якого еліта досягає своїх цілей, є держава. Усі ключові посади в державному управлінні займають її представники.

Як стверджує канадський політолог Дж. Партер, політична влада є інституціонально-управлінською мовою будь-якої соціальної організації. Суспільна система вимагає індивідів, які беруть на себе відповідальність за координацію та управління активністю групи. Тому поділ суспільства на еліту – носія функції управління – та масу виконавців оголошується першою й основною умовою цивілізованого суспільства, а його відсутність означає «анархію», «загальну нестійкість» та «хворобу соціальної системи». Диференціація суспільства, вважають елітаристи, поглиблюється в міру його розвитку, досягаючи свого найвищого ступеня в «індустріальній» цивілізації. Усі суспільні відносини, включаючи відносини власності, елітаристи розглядають у їх зв'язку з політико-управлінськими. Вони розкривають поняття влади як здібності окремої людини або групи координувати діяльність більш широкої групи в напрямку загально визначених цілей та влади як здатності шляхом примусу нав'язувати більш широкій групі цілі, які відповідають системі цінностей правлячих [2, с.63-72].

Без управлінського впливу політичної еліти немає соціально структурованого суспільства. Можна стверджувати, що в політико-управлінському відношенні суттєва лише одна страта – пануюча еліта. На думку Р.Даля, політика – «неминучий» факт людського існування. Актуалізація політико-управлінських відносин – відправна точка всіх теоретичних побудов елітаризму [1].

Пошуки нової моделі політико-управлінської еліти не тільки в Україні, але й у більшості країн світу викликані роллю держави та її інститутів, що змінюються, у житті суспільства. Багато країн ще чітко не визначилися, яка ж держава необхідна в умовах інформаційного суспільства – сильна або слабка. Проте тенденція останніх років у республіках колишнього СРСР указує на те, що все ж таки вибір буде зроблений на користь сильної держави з розгалуженою вертикаллю влади. Не випадково, що і в Україні після ряду невдалих спроб реформування держави на користь зменшення її ролі в соціально-економічних процесах знов повертаються до ідеї створення сильної держави, але вже на основі демократичних принципів.

Таким чином, можна зробити висновок, що еліта майбутнього повинна тримати в підпорядкуванні більшість, користуючись методами психологічного маніпулювання. Прошарок управлінців також виявляється неоднорідним. Соціологи виділяють три управлінські групи: «творчу еліту вчених і вищої професійної адміністрації», «середній клас» – інженерів та інших спеціалістів і «пролетаріат розумової праці» – техніків, асистентів, молодших співробітників. Піднесення «нової управлінської еліти» закордонні соціологи називають найважливішим елементом соціальних відносин. [4, с. 42].

Висновки. Підсумовуючи, можемо констатувати, що політико-управлінська еліта – це складова меншість суспільства, внутрішньо диференційована, неоднорідна, але відносно інтегрована спільність осіб, що більшою або меншою мірою володіє якостями лідерства та підготовлених до виконання політико-управлінських функцій, яка займає керівні позиції в суспільних інститутах та безпосередньо впливає на прийняття управлінських рішень у суспільстві. Це відносно привілейована політично пануюча група, яка претендує на представництво народу і в демократичному суспільстві тією чи іншою мірою підконтрольна масам та відносно відкрита для входження до її складу будь-яких громадян, що володіють необхідною кваліфікацією і політичною активністю.

Також слід підкреслити, що на шляху становлення гнучкої моделі політико-управлінської еліти, що відповідає відкритим умовам і часу, лежить безліч труднощів. Ці труднощі пов'язані з тим, що на первинному етапі трансформації управлінських структур слабо враховувались традиції та колишній досвід в управлінні.

Список використаних джерел

1. Політична еліта та політичний клас: класичні зарубіжні концепції / Л.О. Кочубей // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. URL:<http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/26610>
2. Крюков О. І. Політико-управлінська еліта України як чинник державотворення. Вісник НАДУ.2017. № 2. С. 63-72.
3. Грабіна Г.В. Політична еліта України як уособлення субкультури влади: монографія.Одеса :ОЮА ,2015.64 с.
4. Головатий М. Політична еліта сучасної України: регіональний і національний контекст,навчальний посібник. Одеса: «Політичний менеджмент», Одеса ,2016. 42с.